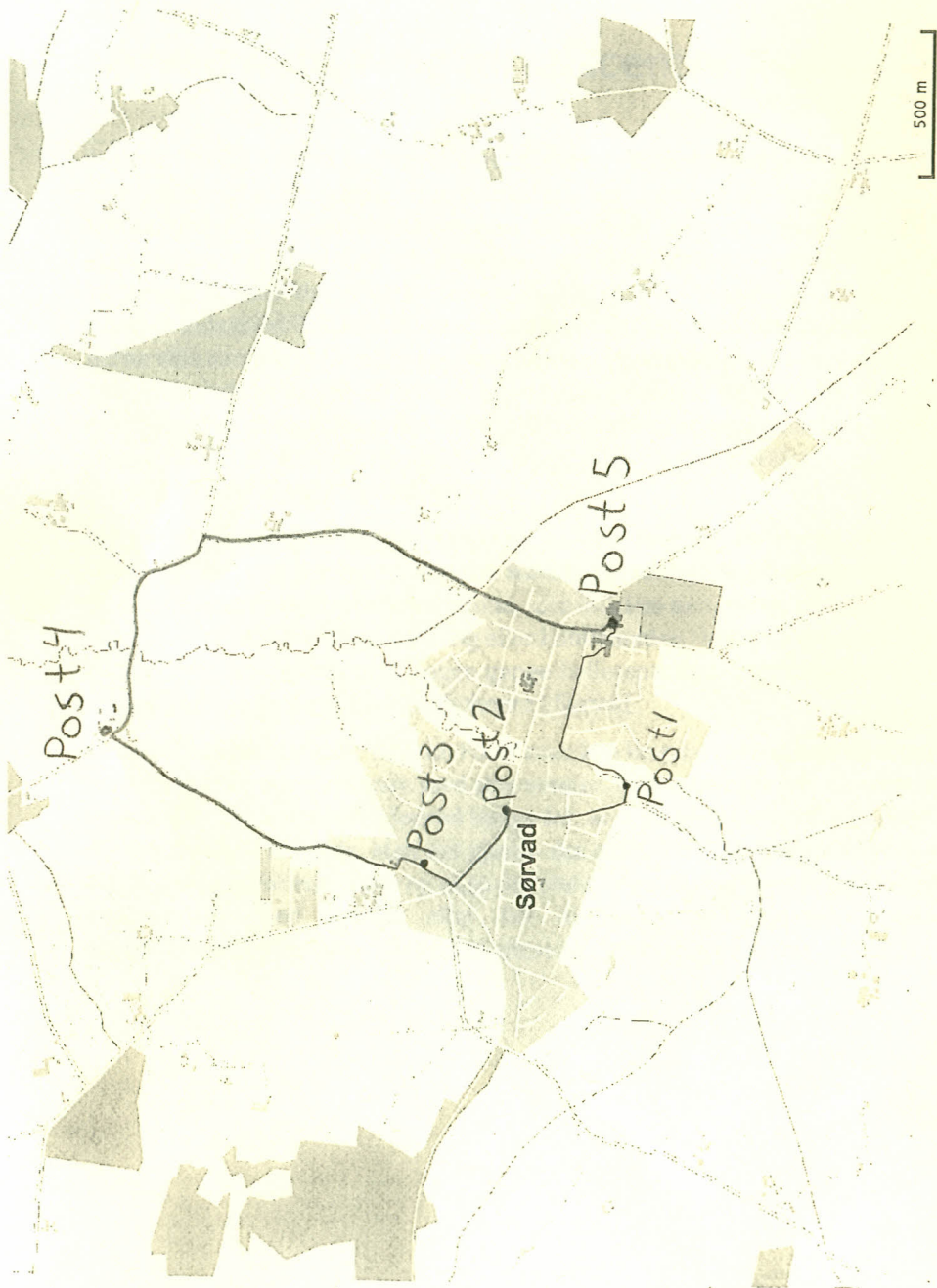

Kend din by Sørvad

Fortællesti på 4,9 km

Fortællestien er udarbejdet af: Jonas Raakjær, Jonas Fogdal, Lasse Østerbøg, Philip Pedersen.

Forord

I marts 2014 fik 6. årgang på Vinding Skole følgende opgave:

Lav en fortællesti i Sørvad

En *fortællesti* er en afmærket rute, hvor der til bestemte steder er knyttet fortællinger. Grupper af elever valgte fire til fem fortællinger fra Sørvad og omegn. Inspiration og viden fik eleverne fra Lokalhistorisk Arkiv, familiemedlemmer og andre borgere i Sørvad samt bøgerne *Sørvads historie* og *Ørnhøjbanen*¹

Resultatet af en uges intens arbejde er elleve hæfter med fortællestier af varierende længde. Nogle fortællinger går igen i flere hæfter, andre findes kun et sted.

Du har nu mulighed for at få både motion og viden om din by, når du bevæger dig ud på *fortællestierne*. Følg kortet, der er på bagsiden af folderen og læs fortællingerne på vejen.

God fornøjelse

6. årgang, Vinding Skole 2014

¹ Bøgerne er udgivet af Lokalhistorisk Arkiv for Vinding Sogn

Post 1

Fiskehuset - det gamle dambrug

Når I står ved denne post, vil I kunne se fiskehuset, som i gamle dag var et dambrug. Et dambrug er et sted hvor man for en masse fiskeæg, som man lægger ned i en masse små damme. Så avler men på fiskene næsten lige som husdyr. Selve huset blev brugt til foder og opbevaring af fangede fisk. Her i Sørvad blev dambruget oprettet omkring 1960erne. Henning Madsen var en af dem som arbejdede her i Sørvad. Han arbejdede der i 9 år. Det var kun nogle gange, at han havde en hjælper med sig.

Grunden til at man valgte, at lave et dambrug i Sørvad var, fordi kun 14m derfra var der en kilde med frisk grund vand, og det var super godt til fiskene.

Da Sørvad dambrug blev oprettet, fodrede man stadigvæk med levende foder. Fodret var små krebsdyr som man fangede i andre søer. Bagefter hakkede man de små krebsdyr og fodrer med dem. Men med tiden begyndte man at fodrer med pillfoder, fordi det var billigere. Sørvad dambrug havde 22 damme, og det gik godt med økonomien.

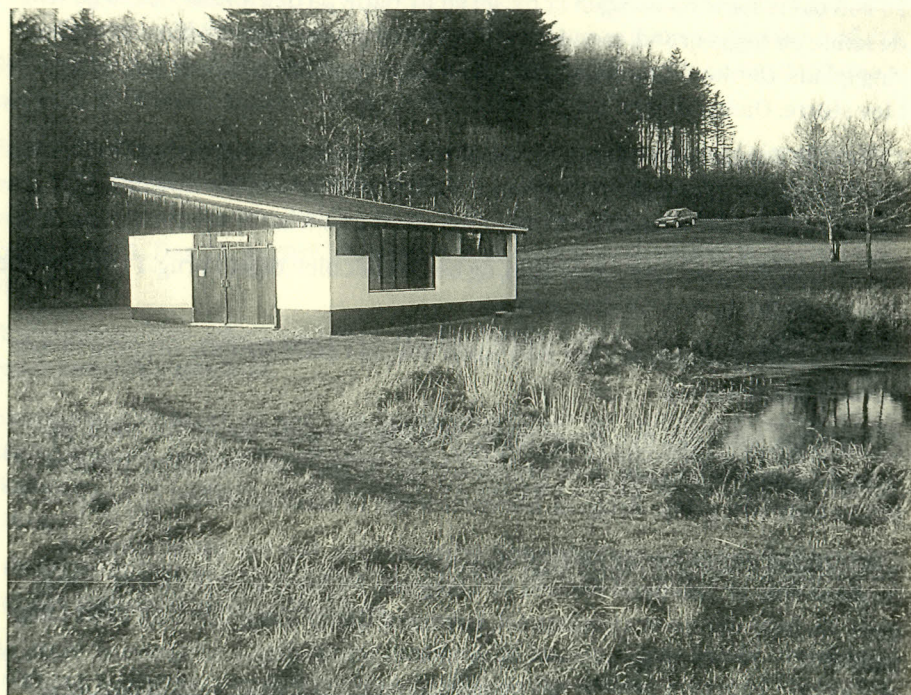
Der var ikke kommet lys ved fiskehuset endnu, så man blev nødt til først at komme, når det blev lyst. Senere kom der elektricitet til. På et dambruget skulle man sørge for at rense alle kanaler, som førte frisk vand til fiskene for hvis vandet blev beskidt, ville fiskene dø. Fiskene skulle sortere efter størrelse. Når fiskene var store nok, fangede man dem og solgte dem.

Dambruget blev lukket omkring årtusindskiftet, på grund af at der blev lavet strammere EU-regler. Det gjorde at det blev for dyrt at holde et dambrug. Fiskehuset er det eneste, der er tilbage fra det gamle dambrug.

Man renoverede fiskehuset, så det blev til en slags oase med bænke og et lille toilet. Det blev klaret af Vinding Borgerforening, som også stod for renoveringen af fiskehuset, efter at der har været en del hærværk i efteråret 2008. På Borgerforeningens generalforsamling foreslog man helt at fjerne fiskehuset. Men det blev ikke til noget, fordi man ikke syntes at nogle få, skulle ødelægge det for alle andre.

Da man fjernede alle kanaler og damme, valgte man at fører åen tilbage til dens oprindelige løb. Man lavede også to store søer, som man kunne fiske i. I 2013 kom en tredje sø, som skulle bruges til regnvand så, regnvandet fra vejene i byen kan løbe ud i søen.

Fiskehuset er i dag et samlingssted for mange i Sørvad, og bliver flittigt brugt af både store og små.

Her er et billede af fiskehuset, men det er renoveret siden.

Post 2

Den gamle Brugs, Langgade 38

Den gamle brugs blev bygget i år 1936.

I 1965 overvejede foreningen at bygge en ny butik på den anden side af gaden, de købte en byggegrund, men ideen blev aldrig til noget, og det blev en parkeringsplads. Der kom i stedet en større ombygning af den gamle Brugs, og den blev større. Ombygningen var færdig år 1966, og det kostede 105.000 kr.

I 1972 gik Brugsen over til at man betalte hver gang, man købte noget i stedet for en gang om måneden. Det skabte nemlig problemer, når folk ikke altid kunne betale, eller ikke dukkede op.

I 1978 blev Brugsen ombygget igen, og baglokalet blev taget i brug. I 1987 kunne den gamle Brugs fejre 50 års jubilæum

Selv efter tilbygningen var der ikke plads nok, så i 2004 flyttede Brugsen til den nuværende placering.

På grunden, hvor den nye Brugs ligger, lå tidligere byens mejeri fra 1888. Senere, da mejeriet lukkede, blev grunden brugt til smedevirksomhed. Bygningerne, hvor den gamle Brugs lå, bliver nu brugt til madrasvaskeri og pizzeria.

I Sørvad har været mange købmænd gennem tiden. Der har været mindst 4. Nogle af dem er købmand Iversen på Langgade 34, købmand Grønkjær, Langgade 35, hvor der nu er cykelhandel, købmand Kamp Langgade 2 og Tatol Langgade 3.

Det er vigtigt med en Brugs i Sørvad, da man så har mulighed for et handle lokalt. Her kan man gøre de daglig indkøb uden at køre til andre byer.

Post 3

Jernbanen i Sørvad, Stationsvej 6

I står nu ved Stationsvej 6. Her lå Sørvad Station i sin tid.

I 1894 blev jernbanelinjen fra Vejle til Holstebro planlagt. I 1907 gav sognerådet i Vinding 70 kr. til forarbejde og planlægning af en jernbane, som skulle gå fra Skjern til Skive. Men denne plan stødte på modstand fra blandt andet statsbanernes side.

På grund af modstanden kom banen ikke til at gå længere end fra Skjern til Videbæk. Men en ny jernbanelov blev vedtaget i 1908, og i den var bevilling til at anlægge privatbane fra Ringkøbing til Ørnhøj. Denne bane blev åbnet den 14. november 1911. Den 21. august 1925 blev strækningen fra Ørnhøj til Holstebro indviet.

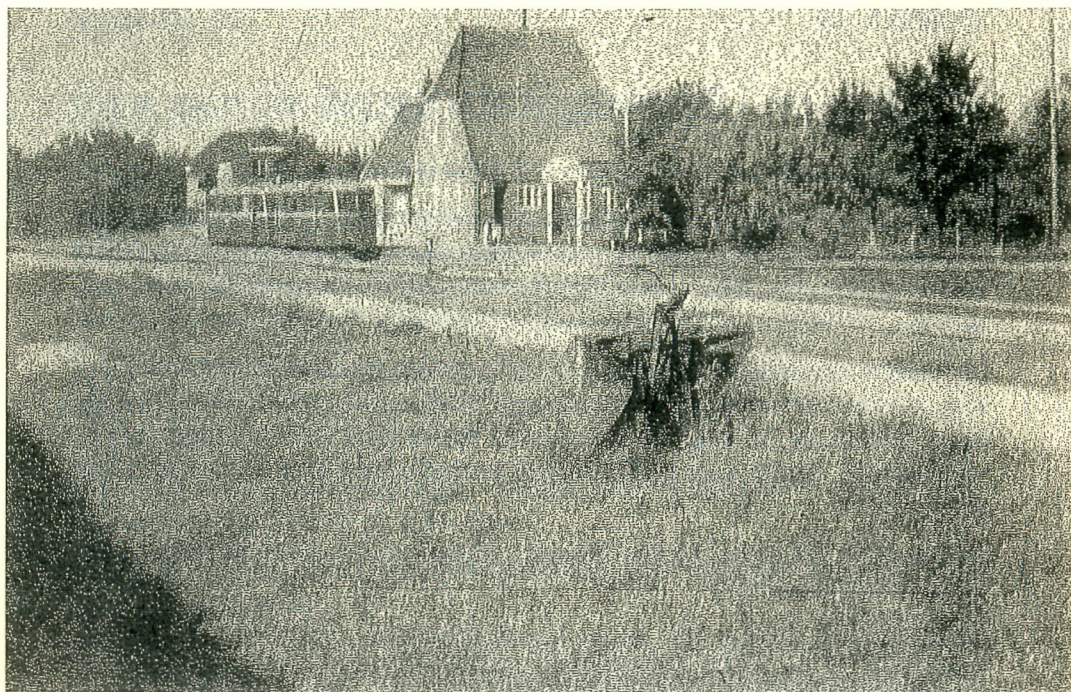
Ørnhøjbanen blev anlagt med det formål at hjælpe erhvervslivet og landbrug i de tyndt befolkede områder.

Banen var indhegnet og den største kørehastighed var oprindeligt fastsat til 45 km/t. Efter at niveauoverkørslen blev sikret med blinklyssignaler kunne hastigheden i 1947 sættes op til 60 km/t. Da der blev indsat skinnebus, blev farten sat op til 70 km/t.

I de første år blev banen drevet med overskud, men midt i tyverne og trediverne var der små underskud i enkelte år.

De store transporter i krigsårene medførte at banerne igen havde overskud. I 1943/44 havde Ørnhøj og Holstebro jernbanen det største overskud i historien, 390.500 kr. Ringkøbing- og Ørnhøjbanen havde i samme år et overskud på 126.600 kr. Men i årene efter krigen satte de stadig stigende underskud ind.

Den 31. marts 1961 kørte det sidste tog på banen.

Som i kan se så er dette bilede togstationen og taget i 1949.

Post 4

Vinding Kirke

Når I står ved denne post ville I kunne se Vinding Kirke, som er omkring 800 år gammel. Kirken ligger på Præstevej. Kirken er en romansk bygning, men har fået gotiske tilbygninger som er tårnet og våbenhuset. Kirken er første gang nævnt i listen over Ribe stiftes kirker i 1325. Den gang havde man endnu ikke bygget tårnet og våbenhuset til. Det blev først nævnt i 1634.

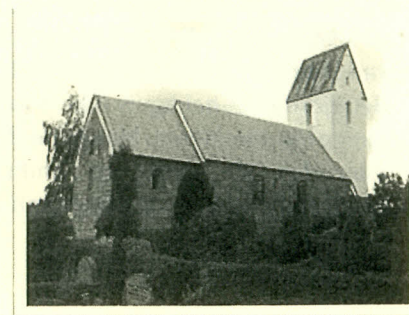
I perioden 1697-1803 var Kirken ejet af Tvis kloster. Men i den periode blev kirken ikke ordenligt vedligeholdt. I 1764 faldt prædikestolen ned og var skyld i et dødsfald. Efter det blev kirken renoveret op til flere gange. En gang i 1978, hvor den blandt andet fik et nyt orgel, der blev placeret i tårnrummet.

Den seneste renovering var i 2010, hvor Kirken fik nye bænke og blev malet indvendigt, der kom også et nyt alter som var rundt i stedet for firkantet.

Præsten i Vinding Kirke i dag er Morten Mouritzen.

Når man er ved Vinding Kirke er det flot at gå en tur i mindelunden, som er anlagt af fhv. kirkegårdgartner Villy Stokholm. Her hensættes alle gamle gravsten, når gravpladserne sløjfes, såfremt pårørende ønsker dette.

Indvendig er kirken forsynet med en døbefont i granit og i romansk stil, hvorimod prædikestol og altertavle er i renæssancestil, som den kendes fra 1600-tallet.

Post 5

Sørvad Kultur- og Idrætscenter, Vognstrupvej 15a

I står nu ud for Sørvad Kultur- og Idrætcenter. Fritidscenteret blev opført i 1975, som afløser for det gamle forsamlingshus. Før hallen blev grundlagt, brugte landboforeningen stedet til dyreskue. Samme år begyndte man at bygge et sportsanlæg til hallen. Før havde fodbold og håndboldbanen været ved siden af børnehaven, eller der hvor Baunevej nu ligger. I 1976 blev der blandt byens borgere indsamlet 270.000 kr. til et friluftsbad. Friluftsbadet blev lavet, fordi man gerne ville samle alle Sørvads sportsaktiviteter på et sted. I 1981 blev der afholdt endnu en indsamling til en sportshal. Indsamlingen gav 620.000 kr. til den nye sportshal. Der er også fornyligt blevet lavet flere tilbygninger til hallen. Glassalen kom i år 2001. Kiosken er også en tilbygning. Fitnessafdelingen er også en tilbygning, som mange har fået gavn af.

Hallen bliver i dag brugt til mange forskellige ting og aktiviteter. Der er tit koncerter og andre arrangementer i hallen. Til særlige anledninger har hallen også hoppeborge og rodeotype fremme, som folk kan benytte sig af. Man har også mulighed for at holde sin fødselsdag eller konfirmation i hallen, hvor man kan leje lokaler. Der arrangeres også nogen gange fællesspisning, hvor man kan komme og spise og hygge sig med andre beboere i Sørvad.

Hallen er meget vigtig for Sørvad. Fordi man kan komme der, og lave de ting man har lyst til eller være sammen med sine venner. Hallen bringer folk sammen her i Sørvad. I år 2013 var folk i Sørvad bange for, at svømmebadet skulle lukke, fordi det var for dyrt at holde. Men det gjorde det heldigvis ikke. Svømmebadet er et samlingspunkt for især børn og unge om sommeren. Mange mødes også i hallens kioskområde med venner eller for at støtte op omkring forskellige sportsbegivenheder f.eks. håndboldkampe og gymnastikopvisning.